

Տեղական նշանակության գունամիներ

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉՈՏՅԱՆ

Փասուեն Վիլյուտաւ ինչ-որ
փաստաթուղթ Դայասանի եւ
ԵՍ-ի միջեւ սորոգրվելու է,
ուա կյինի ինչ-որ հուշագիր,
ինչ-որ ճատրությունների նոր
հշչակագիր, թե այլ անունով մի
թուղթ՝ արդեն կարեւոր չէ։ Մե-
րուն մի բան սորոգրելու են, մի
թոյի կուռ, որի վերաբերյալ ա-
ռաջին դեմքերը բան չեն ասում,
կուսակցամբեսներն էլ բան չգի-
տն, իսկ ահա Ազգային ժողովի
դաւապանության, ներին գոր-
ծերի, ազգային անվտանգու-
թյան համձնաժողովի երիս-
սարդ դեկապար Կորյուն Նահա-
տեսյանը օւս լավ գիտե, որ այդ
ուղղությամբ բանակցություն-
ներ կան աշրջեր դաւապանան-

Ի մասնակցությամբ եւ Եվրո-
պացիների հետ էլ նոր իրողու-
թյունների համատեսում դիմա-

Stu Łq 2

«Հոկտեմբերյանից Իջեւան աղբան Տեղափոխելու նման»

ՀԱՊՄ նախագահ Արմեն Ղազարյանը՝ Սահսային միությանը Հայաստանի միանալու առավելությունների մասին

Անդրադասնալով Մասսային միությանը Դայաստանի անդամակցությանը, Դայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարանների միության (ՀԱԳՄ) նախագահ Արսեն Ղազարյանը երեկ լրագրողներին ասաց, որ դրա առավելություններից է հայկական աղքանների ավելի արագ եւ հետացված ռեժիմով դեմքի Մասսային միության երկրներ արտահանելը: Նրա մեխանարանանք՝ որպես կիրածներյան հաճան կիրած «Դոկտերերյանից հօեւան աղքանի տեղափոխելուն»: «Սա շատ կարեւոր հանգանանի է հայկական աղքանների, այդ թվում՝ զյուղներների արտահաննան համար», եւ այս Արսեն Ղազարյանը:

«50 ձեռնարկության մասնակցությունը ենթադրում է 100 հազար գլուխազնի հետ աշխատանք»

Երեսնուն բացվեց զուղանսեսական խոշորագույն «Արևադրության» զուցահանդեսը

Երեանում երեկ բացվեց զյուլզ-
թերների եւ սննդի արդյունաբերու-
թյան խուռագույն՝ «Արմորդէլի-
դոյ-2013» ամենամյա ցուցահան-
դեսը, որին մասնակցում էին մեր
ընտեսության այս ոլորշի ժուրչ 50
կազմակերպություններ: Նրանց
քվում էին ինչպես հայտնի ընկե-
րությունները՝ իրենց ներկայացրած
արտադրասակներով, այնպէս էլ
փոր եւ միջին ձեռնարկություննե-
րը: Խմիչքների, հյութերի, կաթնամ-
թերի, մսամթերի, հրուսակեղենի,
թարմ եւ չորացրած նրգերի, դահա-
ծների բազմազան տեսականի,
ծխախոտ, սուրճ եւ այլն: Այս ամե-
նը ներկայացված էր երեկով, ե-
լույր ունեցողներից մեկի բնորո-
մամբ, «ամենահամուլտոնվ» ցու-
ցահանդեսում: *Տես էջ 8*

Student 8

**Մոնիթորինգի «ԴՐՈՓԵՍԻՈՆԱԼ»
մասնակիցները կրակողների
ուղղություն չեն կարող որոշել**

ԵԱՀԿ թիմը հոկտեմբերի 17-ին
ԵԱՀԿ գործող նախազահի անձ-
նական ներկայացուցիչը, դեսպան
Անգել Կաստրիչիկի զիսավորու-
թյամբ դիմարկման է մասնակցել
շփման գծի հարավային հասկա-
ծում, երբ աղրեցանական կող-
մից հնչել էին կրակոցներ: Այս
խնդրին ԵԱՀԿ-ը անդրադարձել է
առանցին հայտարարությամբ, ո-
րում ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համա-
նախազահներն ու ԵԱՀԿ գործող
նախազահի անձնական ներկա-
յացուցիչը հօտում են, թե «անհնար
է եղել ճշգել, թե որտեղից են եղել
կրակոցներ»:

Անվտանգության ու աղահովության նկատողումներից ելնելով՝ ԵԱՀԿ գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչը դադարեցրել է մոնիթորինգը։ Միեւնույն ժամանակ, հայտարարությամբ նշվում է, թե ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախազագիները ժեղյակ են, որ մոնիթորինգում ներգրավվածները բարձր դրոֆեսիոնալիզմ են ցուցադրում։ «Կարծում ենք, որ այդ բացառությունը հանդիսացող եւ ափսոսալի միջադեմքը խարիսխում է այդ մասնագետների, անձնական ներկայացուցչի ու նրա թիմի աշխատանքը, ինչպես նաև հակասում 1994-ի նայիսի զինադադարի դայմանագրին», ասվում է ԵԱՀԿ դատաստունական կայտում տեղադրույթային գործադրություններում։

**Ոուս փորձագետ. Հայաստան
ընձեռված հնարավորությունից
մետք է օգուս բայի**

«Ոչ ո՛չ չի դարտաղրում Դայասանին հենց այս դաիին մաս կազմել Մասնային միությանը: Դիմա ընթանում են նախադարձաւասկան աշխատանքներ, եւ Դայասանն իմքը որոշում կկայացնի երբ միանալ: Մասնային միությունը նորատակ չէ, այլ՝ տնտեսական առումով առավելություններ սաշանալու լավագույն միջոց», «Նովոսի» ակումբուն հայտարարեց «Եվրազես» ինսթիտուտի տնօրեն, ՀՀԿ գետահերթի նկառական

«Կարծում եմ՝ հասկանալի է, թե ինչու ենք որոշել
անդամակցել Մաքսային միությանը»

Պարզաբանման ներկայացրեց վարչապետ Տիգրան Մանուկյանը

Երեւանում անցկացվող «Արարատի ստորտին» խորագույն միջազգային մելիքաֆորումի ժամանակ ելույթ ունենալով՝ Երևան, Վաշինգտոն Տիգրան Մանուկյան անդրադապ նաեւ տարածաշրջանային զարգացումներին եւ Հայաստանի բայլերին։ Վաշինգտոնի խոսխով, մեր Երկրի համար մեծ նշանակություն ունի անվտանգության ադամանումը, քանի որ, ի տարբերություն հարեւան Երկրների, տարածաշրջանի աշխարհաբանական իրավիճակը Հայաստանի վրա ավելի մեծ ազդեցություն է թողնում փակ սահմանների դաշտառով։

«Կարծում եմ հասկանալի է,
թե ինչու են մենք որուել անդա-
մակցել Մասնային միությանը
եւ ինտեղրվել Եվրասիական սն-
տեսական տարածքին։ Դա հնա-
րավորություն է տալիս մեր ռազ-
մավարական գործընկերոց եւ
հիմնական ներդնողի՝ Ռուսաս-
տանի հետ հարաբերություններ
կառուցելու ավելի հիմնարա

Պլաֆորմի վրա, թույլ է տալիս հանել բազմաթիվ սահմանափակող գործոններ, որոնք կարող են ի հայտ գտնված լինել: Դրա համար էլ կայացվել է բաղաբական որոշում, որ մեր երկիր սնտեսական զարգացումը դեմք է լինի ՍՍ-ի շրջանակներում», նույն Տիգրան Սարգսյան:

ոյն ուսնեալ ՍՍ-ի տօջանակմերում, եւ եթէ մե՛ծ չինտեգրվե՛ն ՍՍ-ին, ապա դա նոր սահմաներ կստեղծի Հայաստանի եւ Ուսասարքի սնտեսվարող սույնը:

ՍԵՐՀԻԱՖՈՐՈՎԻՃԻՆ մասնակցում են ռուսաստանյան եւ եվրոպական եւկրների ԶԼՄ-ների 36 ներկայացուցիչներ:

Ա. Մ.

Այսօր դաւադարձել՝ աղազայում կրկնությունը բացառելու համար

Ուսաւսանի հայերի միության փոխնախագահ, Կովկասի ժողովուրդների ռուսասանյան կոնգրեսի համանախագահ **Լետն Սովկանյանը** «Ազգին» հասցեագրած նամակում նշում է, որ Սովկայի կենտրոնական փողոցներից մեկում՝ նախկին Բոլշայա Վագանկովսկայա փողոցում փակցված է ցուցանակ, որով բողոք է արտահայտվում 1922 թ. կատարված անվանափոխության կադակությանը: 1683-1922 թթ. Բոլշայա Վագանկովսկայա կոչված փողոցը 1922-ին արդինաբար Բոլշայա Դեկարտուկայա են վերանվանել ռուս ժողովրդի ցեղասպանություն իրականացրած ասվածամերժ բոլտիկիները՝ ի դաշիվ Սովկայում 1905-ի դեկտեմբերին ցարի դեմ ահարեկիչների բարձրացրած խռովության: Փողոցի թիվ 3-ում գործող ձեռնարկության աշխատողները մերժում են այս անվանափոխությունը եւ 2009-ից վերականգնել են Բոլշայա Վագանկովսկայա անունը՝ հույս հայտնելով, որ դա շուտով դաքսնադիմ կիաստավի:

Նաճակագիրը նույն է, որ ՈԴ
Աերլայիս ժողովրդավարական
իշխանությունը դարտավոր է
դատապարտել բոլցելիկների
կատարած հանցագործություն-
ները, մասնավորապես՝ Ռու-
սական կայսրության ոչնչա-
ցումը, օրինական իշխանու-
թյան սաղալումը, ցարական
ընտանիքի բնաջնջումը, ռուս
մասկրականության, հոգես-
րականության ոչնչացումը,
ընտրյալների տարագործմը, հայ-
կական հողերի հանձնումը
բոլցելիկների հանցակից երիս-

3	Большая Ваганьковская улица
<p>Настоящая улица с 1683 года по 1922 год носила название Большая Ваганьковская. В 1922 г. битоворческая власть, осуществлявшая геноцид русского народа, незаконно переименовала эту улицу в Большую Декабрьскую в честь террористов, безбожников, поднявших мятеж в Москве против Царя в декабре 1905г. Сотруд-</p>	<p>ники предприятий, работающие в зданиях под номером 3 на этой улице, отказываются от пропаганды терроризма и именуют эту улицу с 2009 года Большой Ваганьковской.</p> <p>Пока во всех адресных реестрах эта улица ещё официально именуется Большой Декабрьской. Выражаем надежду на скорое официальное переименование.</p>

բուրժերին, որոնք բոլցեակներին խարեցին Թուրքիայում կոմունիզմը կառուցելու դատակ խոստմաներով, իսկ հրականում Ռուսական կայսրության հարավում ոչնչացնում էն ռուսամետ քրիստոնյա քնակչությանը, մինչեւ 1923 թ. Վախենալով կայսրության վերականգնումից: Եղեռնից հրացելով փրկվածները կամ թուրքացվում էն, կամ արտասվում իրենց դասմական հողերից: Հայերի բնաջնությանը 20-րդ դարի առաջին ցեղասպանությունն էր, որին հաջողվեց Հոլոքոսթը: Հայերի իրավաբան-միջազգային գոյնագետ Շաֆայել Լեմկինը՝ այդ ոճագործությունը հիմք ընդունելով, ձեւակերպեց եւ իրավաբանութեն նկարագրեց «ցեղասպանություն» տերմինը:

Անհրաժեշտ է դատաղարտել բոլցեակների հանցավոր բայլերը, որոնք երիտրուրթերին ընդունացելով՝ հայկական Արցախ-Լեռնային Ղարաբաղը հանձնեցին 20-րդ դարում Պարսկաստանին ի հակակիր եւ Օրս նահանգներից մեկի անունով արհեստականորեն ստեղծված

«Աղրեջան» ղետական կազմավորմանը:

Դարեւ շարունակ ռուս եւ հայ ռազմիկների արյան գնով բարբառներից փրկված հայկական տարածքների 90 տոկոսը հանուն բոլեւիկների իշխանության դափնանանան հանձնվեց դատիրազմում փաստորեն դարսված Թուրքիային, շարունակում է նամակագիրը:

Կործանված Ուսական
կայսրության թէ կենտրոնական
մասում, թէ հարավային սահ-
մաններում հանցագործ բոլե-
փկների դատապով զոհվեցին
միլիոնավոր մարդիկ: Ներկային
ժողովրդավարական իշխանու-
թյունները դարձավոր են դատա-
դարտել բոլեփկների հանցա-
գործ որոշումներն ու դայնա-
նագերը, որոնք խեղեցին ամ-
բողջ ժողովրդների ճակա-
սագրեր, ընդգծում է Մովկանյա-
նը:

Դատադարտելն անհրաժեշտ
է այսօր, որդեսզի ադազայում
բացառի նման դատմական
իրադարձությունների կրկնու-
թյունը:

۱۴۸

ԲԵՇՆԱՐ ՓԱՍԻԵՆ ԿԱՐԵՆԻՔԻ Է ԱՐԳԱԽԻ ՄԱՍՆԱԿցՈՒԹՅՈՒՆը բանակցային գործընթացին

Հոկտեմբերի 14-15-ին Բրյուսելում կայացել է Եվրոպահայերի երրորդ համագումար՝ մասնակցությամբ 20 երկիր 170 դասվիրակների: ՀՅԴ Քայ դաշի եւ բաղադական հարցերի գրասենյակի ղեկավար Կիրռ Սանոյանի խոսերով՝ համագումարում բնարկվել են Քայաստանում առկա օրակարգային հարցեր՝ ԼՂ իհմնախնդիր, ջավախսահայության իրավունքներ, Ֆեղաստանության 100-րդ տարելիցին ընդառաջ նոր մարտավարության մեակում եւ այլն: Քամագումարին մասնակցել են ԼՂՀ նախագահ Բակո Սահակյանը,

ՀՀ ԱԺ նախագահ Րովիկ Աբրահամյանը, Մեծի տան Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Առաջինը: «Խոսվեց Քայոց ցեղասպանության ու նաեւ այն մասին, որ ժամանակն է անցնելու հատուցման խնդիրներին: Տեսակետ հնչեց Եվրոպական միջավայրի համար առիթ ստեղծելու հայ մատուրականներին համախմբելու համար: Չաս կարեւոր է Եվրոպայում հայ հանայնների իրավիճակը, ասաց Սանոյանը՝ հավելելով, որ համագումարի բնարկման գլխավոր առարկան Եվրոպայում թուրք-աղբյուջանական լորրիս-

տական կազմակերպություններին դիմակայելն էր: Դամագումարում ԵԱՀԿ Սև ֆրանսիացի նախկին համանախազաքահ Բեռնար Ֆասիեն անհրաժեշտ է համարել, որ Արցախը մասնակցի բանակցային գործընթային: «Ֆասիեն կոչ արեց Ողուսասամին, որ չկիրառի «բաժանիր, որ ժիրե» բաղաբականությունը: Միաժամանակ կոչ է արել ԱՄՆ-ին՝ Արցախի հարցով միջառողության ժամանակ հաշվի չառնել Թուրքիայի հետ իր ռազմավարական դաշնակցից լինելու փաստը»:

5. 5.

Հայաստանում ձուլված Քրիստությանը կանգնեցվել է Սիրիայում

Սիրիայի ՍԵՐԵՆԱ բաղադրությունը հոկտեմբերի 14-ին տեղադրվել է Հայաստանում ծովակած Հիսուս Քրիստության՝ 39 մետր բարձրությամբ բրոնզե քերտ արձանը: Հեռուվիմների լեռան գագաթին վեր խոյացող արձանը կոչվում է «Ես եկեմ փրկելու աշխարհը»: Արձանը մեկ մետրով բարձր է Բրազիլիայում տեղադրված համանման բանդակից:

Հայաստանում՝ ծովզած արձանի տեղադրման, մոնտաժման եռօրյա աշխատանքների ժամանակ դատերազմական գործողություններն այդ շրջանում դադարեցվել են: Խնչղես հաղորդում է «Արմենդրես»-ը, արձանի տեղադրման գաղափարը 5 տարի առաջ մտահացել է գործարար Յուրի Գավրիլովը, ում աջակցել է նաև սիրիացի բիզնեսմեն էլ Գաղման Սամիր Համբերը: Արձանի տեղադրումից երկու օր անց

Յուրի Գավըլիովը վախճանել է՝ հասցնելով թող-նել նման գեղեցիկ գործ Սիրիային ու աշխարհին:

ԽԱՊԱՒՔՆԵՐ ՀԱՍՏՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՏՐ Տեղական նշանակության զունամիներ

1-hü təqəhlə

Այսինքն՝ բառամյա բանակցվածությանը ու համադրափակ փաստաթուղթը (Ալոցիացնան եւ Խոր ու համապարփակի մասին)՝ հետ, ի մաս մի թերեւ թուղթ կումենան, դուք ձեւի համար, որ իր Եվրոպայի հետ վաս չեն, դուղը չեն փակում, իսկ Սախային միություն մնանելոց հետո՝ կտևսենի ինչն-ինչողեւս։ Զնաց յած մեկ օր առաջ, երբ Կ. Նահանջյանը գուգահեռում էր Վիճակի հնարավիր թուղթն ու Սախային միություն մնանելը, նրա կողման նսած Թեւան Պողոսյանը ու իր հիմա, ճիշտ է, «Ժառանգությունը կանոնացնեց» ե, բայց նրան դատահական մարդ չեն համարի բոլոր տեսակ ընթացակարգերը եւ դրանցից բխող բոլն բովանդակությունը եւ թատեստերից անզամ զլիի ընկննիւ առողմով, բանի ու նախագահական նսավայրով անցած-լավ փորձակած մարդ է, լիրվ այլ բան եր սում. նա վստահ է, որ ԵՄ-ի հետ սա մեն ինչ նորից հին ծանկով գնաց լու է։ Գուցե հենց նրա դետական փորձառությունն էր հույսում այլ վստահությունը, որ Սախային միությունը եւս դեռ օդում մի բան է, ու ինչ իմանաս, դրանից էլ հայ զիվ թե մի բան դուրս գա։

«Արի տուն» ծրագի նոր փոլով անվանվեց, բանի որ «Հայաստանի եւ ԵՍ միջեւ առանց թույլտվության բնակվող անձանց հետընդունման վերաբերյալ այս համաձայնագիրը նոր բառոյապահ որ հավանության արժանանա, իենց Եվրոպաներից արտասված անձանց վերադարձի դայմաներն է անրագրելու: Իսկապես ինչո՞վ «Արի տուն» չէ, չնայած ամեն վերադարձողի համար այն վերածվելու է երեխ անձնական ողբերգության, բանի որ արդեն տարիներ կորցրել ու հարմարվել էն Եվրոպաներում, իսկ հիմա տարիների նոր կորսուով ու ասված գիտ՝ մեր Երկրու նրանց սպասվող անորոշությամբ ինչի՞ն են մոտեցնելու նրանց՝ կյանքին, թէ՞ մահին: Բայց Եվրոպա է, իր լոսիանօներն է դոնում, մենք էլ բաղադակիրք Եվրոպացի լինել հավակնող՝ բազվագերացնենք այդդիսի համաձայնագիր: Իսկ թե «անօրինական» միջրանսերին արտասեւլուց հետո Երկիրը դայման ունի՞ նրանց ընդունելու, սա թերեւ հազիվ թե խորությամբ որեւէ մեկին հետարքիր, դէ՞ մենք մեր ընտառյալ խավին վիզաների տրամադրումը Եվրոմիության կողմից ոյլուացնելու համաձայնում ենք, բա մեզ հետարքիր են Եվրոպաների հայ «անօրինական» միջրանսերը:

«անօրինական» միջանձնեղը:

Թարսի դես էլ Եծկ նախագահ Վիլֆրեդ Մարթենսը մեռավ, ով լավ էր տրամադրված Հայաստանի եւ հայ դեկապարմերի հանդեմ: Ու ոչ ո՛չ զժիշ՝ նրա փոխարեն նոր եկողոք նոյն կերտ կիովանավորի՞ հայերին ու Հայաստանի դեկապարմանը, թե մի դառնահամ մարդ կգա, ով նոր դրորելմներ կստեղծի հայ դաւունյաների համար: Զնայած՝ մեր հայերն էլ դակաս խնդիրներ չեն ստեղծում հայերս համար, օրինակ՝ Բրյուսելում վերջերս Եվրոպահայերի համագումարին Աժ նախագահի մի դիտողությունից հետո դակիճը ցուցադրական լիել են «Եվրոպայի հայկական կազմակերպությունների ֆորումի նախագահ» Արև Գրիգորյանն ու իր Տեղակալ (ողինդ Կառչելի աքոռող) Հարություն Առաքելյանը, որոնք չեն դիմացել մեր Աժ նախագահի այն ժիշտ բնադրատությանը, թե ելույթի հնարավորությունը դեմք չէ օգտագործել օրակարգից դուրս ինչ-ինչ ելույթներ ունենալու, Հայաստանին բնադրատելու ու Հայաստանում ինչ-որ հարցեր լուծելու համար: Դե, մետք հնատես ասում են,

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատակութեան ԻՐ սահ
Հիմնադիր եւ հրատակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երևան 0010, Համբարձումբեան 47
e-mail: azg@azg.am, azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈՎ ԱԲԵՏԻՔԵԱՆ հեռ. 060 271117
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅ ՅԱԿՈԲԵԱՆ հեռ. 060 271113
Հաւաքաղակութիւն (զպազդ) հեռ. 582960
060 271112
Լրագրողների սեմեակ հեռ. 581841
060 271118
Համակաց, ծառայութիւն հեռ. 060 271115
Հուշորեայ լրահաւատ ծառայութիւն
հեռ. 060 271114, 101 529353
Համակացային շարուածք՝ «Ազգ» թերթի
Թերթի միտքին ամբողջական թէ նաևնակի
արտարունեցր տրամադր մամունի մըօց-
ով, ոպիդինուսաւատաւեաճը կամ
հսանացնով, առանց խմբարդութեան
գրաւոր համաձայնորեան խափ. արգել-
տում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրա-
ւումներ նաևն օրենի՛:
Միտքը չեն գրախօսում ու չեն վերադարձ-
տում:
Գ տառով յօրիանեցր գրավարային են, որոնց բովան-
դակութեան համար խմբարդութիւնը դրասախանաւու-
թիւն չի կրում:

Հայ ժողովրդի դատմության բառուղի-ներում միշտ եղել են վար անհատականություններ ու նվիրյալներ, որոնք ազգօգուտ գործունեությամբ անմնացող ծառայել եւ ծառայում են իրենց հայրենիքին ու ժողովրդին, լուսավոր հետք բռնելով դատմության եւ մշակույթի անդասանում։ Նման մատավորականներից է ականավոր գիտնական ակադեմիկոս Յաշիկ Սիմոնյանը։ Նրա ավելի բան կեսպարյա գիտական գործունեությունը կատարված է հայ ժողովրդի 19-րդ դարի վերջի և 20-րդ դարի սկզբի դատմության մշակութային ժառանգության ուսումնասիրության հետ։ Յ. Սիմոնյանի դատմագիտական ժառանգությունը հարստացավ «Ազատագրական դայքարի ուղիներում» աշխատության հիմքառույթակով, որի վե-

դրկովկասի հայության վիճակը, հայկական կուսումները Բաֆվում եւ Անդրկովկասի մյուս բաղաբներում, կովկասահայության առաջին համագումարը եւ այլն:

Երկրորդ գրիում հեղինակն անդրադառնում է 1906 թ. օգոստոսից 1907 թ. հուլիսի ընկած ժամանակահատվածի իրողություններին, ուրվագծում թուրք-հայկական ընդհարումների ավարտը եւ դրա հետևանքները, հայության ծանր կացությունը, հայոց տղիալ-դեմոկրատների գործունեությունը՝ 1905-1907 թթ., թուրք-բրիտան հարսահարումներն Արևմտյան Հայաստանում ինմասաւագանական մարտերը, Ֆիդայական շարժման մայրամուտը եւ այլն:

Երրորդ գիրքը լայնածավալ ուսումնա-
սիրություն է, որն ընդգրկում է 1907 թ
հուլիս-1908 թ. աղբյուր ընկած ժամանա-

հետ կաղված բոլոր՝ հայ ժողովրդին հոգով ասրբեակները, հայկական հասարակության ասրբեր խավերի, Եվրոպական երկմերի նույնագումարներն այս իիմնահարցին եւ անում արդիական կարեւեցրահանգումներ։

Զափազանց ընդգրկուն է գրախոսվուածխատության աղբյուրագիտական հեմքը: Ակադեմիկոս Սիմոնյանն օգտագործել է ՀՀ Ազգային արխիվի համարակախանական ֆոնդերը (17, 54, 56, 57, 69, 92, 95, 112, 113, 115, 150, 200, 211, 222, 227, 282, 329, 370, 424, 430, 447 և այլն), Եղիշե Զարենցի գրականության տարբեսիթ թանգարանում դահվող հագործների եւ գրողների (Ա. Չողանյանի Ա. Գարագաջյանի, Գ. Զոհրաբյի, Զ. Եսպահյանի, Մ. Կյուրքյանի, Սիհանանքոյի և այլաց անոնց գործերի):

- Առերն Պետքութի հայկական խճանքական կում, Վերլուծում Հայկական բարեսորոշումների տարբեր ծրագրերի բովանդակությունը, ցույց տալիս միասնական ծրագրի ստեղծման ընթացքը եւ դրա Առելայացումը ռուսական կառավարությանը:

Հեղինակը համոզիչ փաստարկներով
ներկայացնում է Քայլական հարցի ալե-
քախումները մեծ տերությունների դիվա-
նագիտական դայքարի հորձանութում
1912-1914 թթ., ռուս-թուրքական համա-
ձայնագրի բնական վերլուծությունը,
դետուրյունների դաշտնական ցջա-
նակների գնահատականը: Ներկայացնե-
լով Քայլական հարցի նոր ճգնաժամը,
հեղինակը վերլուծում է Արաշին համա-
խարհային դատերազմի նախընթացում
Քայլական հարցի սարպալման դատ-

Ակադեմիկոս Հրաչյակ Սիմոնյանի «Ազատագրական դայլուրի ուղիներում» հինգհասոր աշխատության վերաբերյալ

ջին հատորը լույս տեսավ այս տարի: Եթե հեղինակն իրեն հատուկ բարեխսդությամբ եւ թժնաջան ու տեսական աշխատանքով չիրականացներ այս արժեթավոր աշխատությունը, որն ամբողջացրեց եւ հարսացրեց 20-րդ դարակազի ազատագրական դպրանի դասմությունը, առաջ մեր դասկերացումներն այդ ճամանակին կմնային: Գիտական բարձր ճակարտակով շարադրված, աղքյուրագիտական լայն հեմք ունեցող, փաստական վերլուծություններով եւ ինֆորմատիվ հեղակացություններով հագեցված նրա այս գրեթե անանց արժեք են ներևառագում:

ասաց առօս և սպազացաւում։
Սույն հիմքատրյակը վերաբերվում է
1905-1914 թթ. ժամանակահատվածին,
որը լեցուն է խուռ դատական իրադար-
ձություններով։ Մեկ տասնամյակից իր չ
ժամանակահատված ընդգրկող այդ տա-

Իիներին Տեղի ունեցան Երեք ռուսական (1905-1907), Երիտրուրական (1908) եւ Պարսկական (1905-1912) հեղափոխություններ, որոնց ավերիչ ալիր Տարածվեց նաև մեծ ու փոքր ազգերի, այդ բվում՝ հայերի վրա:

Աշխարհաբաղական այս խոռոր իրադարձությունները, ինչպես դարեւ ժարուհակ, այս անգամ եւս չօրջանցեցին երեք հաւածների (ռուսահայություն, թուրքահայություն եւ դարսկահայություն) բաժանված բազմաչարչար հայ ժողովրդին: Իր կամքից անկախ՝ նա հայտնվեց խիս անբարենպաս դայմաններում՝ կրելով ճարդկային ու նյութական անդաշնայի կորուսներ: Դես այս ժամանակահատվածի՝ մեր ժողովրդի ազատագրական դայքարի դամությունն է ննության առնված Շր. Սիմոնյանի վերոնշյալ աշխատությունում:

Աշխարհության առաջին գրեսմ, որն ընդգրկում է 1905 թ. հունվարից 1906 թ. օգոստոսն ընկած ժամանակահատվածը, համակրմանիորեն բնության են առված Առաջին համաշխարհային պատ-

րազմին նախորդած տարիներին Հայաստանում տեղի ունեցած կարելոր իրադարձությունները: Ենինակը, օգտագործելով տարածույթ սկզբնարբություններ, Վելրևտելէ Արեւյան եւ Արեմյան Հայաստանում տեղի ունեցած իրադարձությունները եւ կատարել արժեվավոր եղակացություններ:

Ակադեմիկոս Սիմոնյանը դատմական փաստի վերլուծությամբ ներկայացնում է Ռուսական առաջին հեղափոխության ազդեցությունն արեւադահայության վրա, թուրք-հայկական ընդհարություններն ու Աս-

Վ. Սալեզյանի) անձնական ֆոնդերը
Մատենադարանի Կաթողիկոսական դի-
վանի, Ա. Ալբոյածյանի, Մ. Իգմիրյան
անձնական ֆոնդերը եւ Վրաստանի Ա-
գային արխիվի հաճարատասխան նյու-
թերը, ռուսական բազմաթիվ արխիվների
մասնավորաբես Ռուսական կայսրու-
թյան արքային բաղաբանության ա-
խիվի, բազմահարուս փաստաթղթերը
Ղևայածավալ նյութերի եւ փաստաթղթե-
րի բնական վերլուծությունները վկայու-
են Դր. Սիմոնյանի եռանդուն աշխատա-
սիրության, խոր եւ արժեքավոր եղանակ-
ցություններ կատարելու բացարիկ ունա-
կությունների մասին: Պարզաբես զա-
մանալ կարելի է, թե ինչորիսի նվիրու-
մով է հեղինակն այդչափ ծավալուն ե-
տարողունակ նյութը հաճակարգել եւ վե-

լուծել, նորովի մոտենալով բնարկվող հիմնախնդրից՝ վերահմաստավորել դրան եւ վերագնահատել դատմաքաղաքական աշխարհի հրադարձություններին նախկին նույն պատճենը գնահատականները։ Աչսա տուժած զիսավոր արժանիքներից է նաև այն, որ հայ դատմաքաղաքական գրականության մեջ առաջին անգամ համեմատական հետազոտության դատմանական կանոնը համադրված է Հայկական հարցի անցյալի դատմությունը հաջորդող դատմաւորանի հետ, բացահայտված են այն ազդակները, որոնք նոյս նորաստել են այդ գործընթացին։

Ակադեմիկոս Սիմոնյանն առաջին անգամ օգտագործելով նորահայտ բազմաթիվ փաստեր, հանգամանորեն անդրադառնությունը է Հայկական հարցի բնաւրկությունը:

Ճառները: Նա եղահանգում է, որ սկիզբ
առած բարի գործն անսղասելի բռնկ-
ված համաշխարհային դատերազմի
դատապահով հակառակ արդյունքի հան-
գեցրեց: Հայ ժողովրդի բարեկամների
անկեղծ ձիգերը, ռուսական դիվանա-
գիտության ավելի համ մեկուկես տարի
տեսած հայաղաւողան հետեւղական
ջանքեր ցանկալի շարունակություն չու-
նեցան: Երիտրուրքական կառավարու-
թյունը, օգսվելով հարմար դահից, օրա-
կարգից ընդմիւտ ջնջեց Հայկական հար-
ցը՝ կատարելով մարդկության դատմու-
թյան մեջ եզակի հանցագործություննե-
րից մեկը: Հայոց ուսանում ծայր առաջ
բարբարոսական անզուստ խրախճան: Թուրքերն ու բրդերը մեր դարձան հայ ժո-
ղովրդի հայրենին:

Աշխատության հիմքերորդ գրում գետեղ-ված հավելվածներում տրված են Օսման-նյան կայսրության վարչական բաժանումները 1906-1907 եւ 1911-1912 թթ., Հայաստանի բարենորդումների համար առաջարկված բոլոր նախագծերը, 1914 թ. հունվարի 26-ի ոռուաթուրական համաձայնագրի բնօրինակը, ինչպես նաև ժամանակին հայկական մամուլում տեղ գտած հետազանությունների համար կարեւոր նյութերը, անձնանունների եւ օգտագործման օրուայնութամբ ամրապնդություն:

Այսդիմունքը ակադեմիկոս Սիմոնյանի հիմք նեծածավալ գրեթից բաղկացած աշխատությունը 20-րդ դարակզբի հայոց դատարկության ուսումնասիրությանը նվիրված արժեքավոր գործ է: Այդտեղ օգտագործված փաստավավերագրական նյութերը, որոնց մեջ մասն առաջին անգամ է ցըսանառության մեջ դրվում, աղբյուրագիտական բացարձիկ նշանակություն ունեցել է հայական նորուս էն:

Այս եւ գիտական սորով են:
Դայրենական ականավոր գիտնական,
բազմավաստակ դատմաբան Դր. Սիմոն-
յանի մեծածավալ աշխատությունը, որն
իրականացվել է հեղինակին բնորոշ բա-
րեխղճությամբ, բժախնդրությամբ եւ գի-
տական բարձր դատասխանատվությամբ,
մեծ ներդրում է արդի հայագիտության
մեջ: Լինելով գիտական բացառիկ ունա-
կություններով եւ վերլուծական բազմա-
կողմանի կարողություններով օժտված
դատմաբան, ակադեմիկոս Դաշիկ Սի-
մոնյանը հասարակությանն է ներկայաց-
րել մեծարժեք եւ ազգօգուտ բացառիկ ար-

ԵՊԲԿ ՄԻԱԱՅՑԱՆ
ԵՊՀ լասմության ֆակուլտետի դեկան,
լատենական գիտությունների դռչուուր,

Հայերենը կը նդգրկվի՞ Ո՞ւ կրթական ծրագրերն ու

Երեւանում տեղի ունեցող Եվրոպիթյան Արեւելյան գործընկերության եւ Սեւծովյան սնտառական համագործակցության կազմակերպության Երկրութիւնը կրության նախարարների սարածաջանային համաժողովի օջանակում ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարար Արմեն Աւոսյանը մի շարք երկկողմանի հանդիպումներ է ունեցել համաժողովի նախակից դպիրակությունների ղեկավարների հետ։ Առաջին հանդիպումն Արմեն Աւոսյանն անցկացրել է ՌԴ կրթության եւ գիտության նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Կիմովի հետ, որի ընթացքում բնարկել են միջկառավարական հանձնաժողովի օրակարգում ընդգրկված մի շարք հարցեր, որոնք, ըստ Արմեն Աւոսյանի, մտել են եղափակականից հետո։

Նախարարն առանձնացրել է
մի շարֆ հարցեր, որոնցից ա-
ռաջինն առնչվել է Հայաստ-
անում ռուսական գիմնազիա-
կիններու խնդրին: Գիմնազիա-
յի նախագիծն արդեն դա-
րաս է, ներկայումս ընթանում
են համաձայնագրի բնար-
կումները: Արմեն Առույան
անդրադարձել է նաև Ռուսա-

ՈՌ Կրության Եւ գիտության
նախարարի տեղակալ **Ալեք-
սանդր Կլիմովն** իր հերթին
կարեւորել է ՈՌ դրցնութերում
հայոց լեզվի ուսուցում կազ-
մակերթելու նախագծի իրա-
կանացումը՝ արտահայտելով
նախարարության դատաս-
տականությունը։ Նրա խոս-
ունք՝ ՈՌ-ում ընդունված կր-
թական սանդարները թույլ

Են տալիս ինչողես հիմնական
դղրցում, այնուես էլ նա-
խադղրցական հաստառու-
թյուններում իրականացնել օ-
տարալեզու դասընթացներ։
Նախարարի տեղակալը նաեւ
ընդգծել է, որ ՌԴ կառավա-
րության համար գերակա է հա-
նադպատասխան ֆինանսա-
կան աջակցություն ցուցաբե-
րել հենց բուհերի ներում իրա-
կանացվող այն գիտակրթա-
կան նախագծերին, որոնք հս-
տակ արդյունք են տալիս։ Ալեք-
սանդր Կիմովը ժետել է, որ
Սլավոնական համալսարա-
նը եւս կարող է հայտ ներկա-
յացնել՝ մասնակցելու վերոն-
շաւ ձևութերին։

Հանդիմանը ներկա Հայուսական (Սլավոնական) համալսարանի ռեկտոր Արմեն Դարբինյանն իր հերթին ընդգծել է, որ կրոնության որակով համալսարանն այսօր կարող է մոցել Ուսասանի բարձրակարգ բուհերի հետ, եւ կոչ արել միջկառավարական մակարդակում որոշակի ազակցություն ցուցաբերել գիտահետազոտական ծրագրերին՝ Ուսասանի գիտության բնագավառում հայկական գիտական մտքի ընթացքն աղափառվելու համար:

Հանուն Եվրոպայի Կիեվը դատարան է «զոհաբերել» Տիմոնենկոյին

Ուկրաինայի նախագահ Վիկտոր Յանովսկիչը հայտարարել է, որ ինքը դատարան է ստորագրել օրենք, որը բանտարկված նախկին սեղանիս, բնականաբար, ես կսուրագրեմ», ասել է Յանովսկիչը Դոնեցկի մարզում կազմակերպված ճեղքասույսի ժամանակ:

Հասկութագիրը խոհանորդ, առայսօն Ուկրաինայում չկա այնոինի օրենք, որը Տիմոնելույին բռով կտար մեկնել արտերկիր: Այդ մասին հաղորդում է ՌիԱ գործակալությունը:

Թվայինքանակագրությունը պարունակում է ակնկալում նախան նոյնբերի երրորդ տասնօրյակը, երբ Ուկրաինան կկարողանա Ասոցիացման համաձայնագիր ստորագրել Եվրոպի թագավորության հետ:

«Խորհրդարանում ներկայացված բաղադրական ուժերն այժմ սկսել են դատարանու օրինագիծ, որը հնարավորություն կտա լուծելու այդ խնդիրը: Դենք որ խորհրդարանում հարցը լուծվի, եւ օրենքը դրվի Նախագահ Յանովսկովիցը նշել է, որ ինը չի կասկածում այդ համաձայնագրի ստորագրմանը: «Դամաձայնագրի ստորագրումը կնշանակի, որ սվյալ փուլում մենք հասել ենք մեր նոյատակին», ասել է նա:

Օքաման Ներփին անվտանգությունը Վստահեց Ձեյ Չոնսոնին

ՊԵԼԻՆՈՒՄ ԿՐՈՒՂԱՏԵՆ ԱՎՏՈՄԵԺԵՆԱՅԻԳ ՕԳՏՎԵԼ ՕՐՈՒՄԵԳ

Պեկինի հշխանությունները որուել են մասնել Երթևեկության սահմանափակում, ըստ որի Վարդողները որոշակի ժամանակահավածներում կարողանան իրենց ավտոմետնաներից օգտվել միայն Երկու օր մեկ: Այդ մասին հաղորդում է Սինհուա գործակալությունը:

համարանիշների. Մի օր կկարդանան Երթեւեկել զույգ, հաջորդ օր՝ կենս համարանիշներու ավտոմետնաները: Թե ինչպես են դատելու կարգազններին, առայժմ չի հաղորդվում:

հշխանությունները դատասպանում են այս եւ նյուու միջոցները ձեռնարկել արանետումների կր-

Այս կարգը կգործի օդի աղոտվածության չորս մակարդակներից ամենաբարձրի՝ կարմիր մակարդակի արձանագրման դեղում։ Ավտովարողների վերահսկողությունը կիրականացվի ըստ ժաման նորաբարության։ Այսպես, օդի բարձր աղոտվածության օրերին 30 տոկոսով կսահմանափակվի դետական զանազան ավտոմեքենաների օգտագործումը։ Բացի դրանից, կրայդարեց-

Վի բոլոր մակարդակների կրթական հաստատությունների աշխատանքը: Միեւնույն ժամանակ իշխանությունները կմՏցնեն ավտորուսների հավելյալ երթուղիներ եւ կերկարածնեն մետրովի աշխատաժամեր:

Ներկայում վարողների նկամանքը արդեն իսկ գործում է և նմանօրինակ սահմանափակումներ: Այսինքն, նանց չի թույլատրվում աշբաթական մեկ աշխատանքին օր երթեւկել բաղադրի փողոցներում նայած իրենց մեթենայի համարանիշի վերջին թվին:

Ֆրանսուաս Շում է, որ Պե-
կինում օդի աղտովածության
մակարդակը առանց այդ էլ-
բարձր է, եւ վիճակը վատքար-
նում է անհողմ օրերին: Այդ ժա-
մանակ մթնոլորտում կուտակ-
վում է արտանետվող նյութերի
բազմության նորմա, որի հետևան-
ով խալարդ դարուվում է թանձն
ծխամղով: Արդյունաբերության
արտանետումները եւ ավտոմետ-
նամերը օդի աղտոնման գլխա-
վոր դաշտառներն են: 20 միլիո-
նանոց Պեկինի մոտ 5 մլն բնա-
կչության վայսումնենամերի սեփա-
կանաերեր են:

T. R.

ԱՄՆ-ի նախագահ Բարափ Օբա-
ման երկի ներքին անվտանգու-
թյան նախարարի դաշտում ա-
ռաջադրել է իրավաբան Ջեյ Զոն-
սոնի թեկնածությունը: Ոյքեր
գործակալությունը հաղորդում է,
որ թեկնածությունը դեմք է սա-
նա Սենատի հավանությունը: Դա

Ներքին անվտանգության նախա-
րարի դաշտում թափուր է սեղմեն-
քի 6-ից, երբ հրաժարական սկզբ
Զանեթ Նարուիտանոն: Նա գերա-
տէսչության դեկապարն էր 2009-ից:
Նարուիտանոյի դաշտում աթողու-
թյան դաշտաների մասին դաշ-
տում առաջարկություն է:

ԱԱՆ-ի Երթին անվանգության նախարարությունը ստեղծվել է 2001 թ. սեպտեմբերի 11-ի ահա-

56-ամյա Ձեյ Զոնսոնը 2009-2012 թթ. ԱՄՆ-ի դաւագանության նախարարության գլխավոր խորհրդականն էր: Վերջերս նա զբաղվում էր մասնավոր իրավաբանական գործունեությամբ եւ տեսալսաւ որեւէ տաւարու չուներ:

բեկչություններից կար ժամանակ անց: Գերատեսչության գլխավոր խոնդիններն են Սիացյալ Նահանգների արածեում ահաբեկչական ընդհատակի դեմ դպյակար ծավալումը եւ հարձակումների և անհամապատասխան պատճենական գործունեությունների համար:

Սառույան Արարիան առաջին անգամ կդառնա ՄԱԿ-ի ԱԽ անդամ

ՍԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովում ավարտվել է առաջիկա Երկու սարվա համար Անվտանգության խորհրդի 5 ժամանակավոր անդամների ընտրությունների վեճարկությունը։ Ան անդամ դարձնալու համար թեկնածու երկրները դեմք է ստանային ՍԱԿ-ի անդամ դեռությունների վեճերի 2/3-ը։
Առաջին անգամ ՍԱԿ-ի Ասո-ում տեղ կգրադացնի Սառույան Արարիան։ 2014 թ. հունվարի 1-ից Ան ժամանակավոր անդամներ կդառնան նաև Լիսվան, Նիգերիան, Չադը և Զիջին։ Այդ 5 երկրները կփոխարինեն Ադրբեյջանին, Գվատեմալային, Սարուկույին, Պակիստանին և Տողուին։

ՍԱԿ-ի Ավս-ի կազմի մեջ մնող 15 դետուրյունների 5-ը մշական անդամներ են, իսկ մնացյալ 10 հինգ-հինգ ընտրվում են ամեն swrի:

Երեկ նովեմբեր Կառլեն Ժիրայր Սիրգախանյանի 90-ամյակը, ցավով առանց իր կենդանի ներկայության:

Սակայն ինչպես ընդունված է ասել, ճարդն աղորում է այնքան, որքան նրան հիշում են: Իսկ Կառլեն Սիրգախանյանին մինչ օրս իհշում են եւ իր կոլեգաները, եւ ուսանողները, ինչի աղացուցը երեկ է: Արովյանի անվան հայկական դետական մանկավարժական համալսարանում տեղի ունեցած հուշեկույրն է:

ՀՊՄՀ-ի կուլտուրայի ֆակուլտետի հիմնադիրը

Կառլեն Ժիրայրի Սիրգախանյան

Համանական է, որ նա ծնվել է նույնական մասվորականներ Ժիրայր եւ Եվգենյա Սիրգախանյաների ընտանիքում:

Ավարտելով Երևանի դետական համալսարանի հրավարանական ֆակուլտետը եւ աստիճանուան, հաջողությամբ դասումնել է գիտական թեզը՝ դասմագիտության բնագավառում:

50-ամյան թվականներին Կառլեն Սիրգախանյանը Համամիութենական իրավաբանական ֆակուլտետը եւ աստիճանուան, հաջողությամբ դասումնել է գիտական թեզը՝ դասմագիտության բնագավառում:

